
Uvažujete o změně automatizovaného knihovního systému?

— Eva Cerniňáková —

Seminář Regionální funkce knihoven, Pardubice 25.-26. 10. 2017

Knihovní softwary v ČR

Komerční

S otevřeným zdrojovým kódem

(též "open source", "otevřené" či "svobodné" softwary)

Typy implementace

Software spravovaný samotnou knihovnou

Dodání "na klíč" (hardware + software)

Hostovaný systém (software jako služba)

(Vytvoření nového softwaru)

Komerční software

Otevřený software

Cloudová řešení

- Software jako služba (SaaS)
- Infrastruktura jako služba (IaaS)

Knihovní systém jedné knihovny

Knihovní systém instituce se složitou hierarchií

Regionální systémy

Společné katalogy nezávislých knihoven

Hybridní řešení

Otevřený software

- Otevřený zdrojový kód
  - Možnost přizpůsobení
  - Možnost ovlivnění vývoje
- Spolupráce a sdílení v rámci komunity
- Nulové náklady na licence při pořízení nebo upgrade
- Vývoj se platí jednou
- Nezávislost na dodavateli

Výhody

Otevřený software

- Svoboda = odpovědnost
- Nutno zajistit správu knihovního systému (správa IT, systémový knihovník)
- Zodpovědnost za dodržování knihovních standardů a interoperability
  - s národním prostředím
  - s externími službami a aplikacemi
  - se spolupracujícími subjekty

Děkuji za pozornost a spolupráci

Rizika

Jak začít

Bez koho to nejde

- IT administrátor
- Systémový knihovník

- Spolupráce personálu
- Podpora zřizovatele

Možnost “externí služby”

(v závislosti na zvoleném typu implementace knihovního softwaru)

Analýza stavu a požadavků knihovny

Poslání knihovny a cílová skupina uživatelů

Oblasti činnosti

Velikost a členitost organizační struktury

Oprávnění personálu/uživatelů (kdo co smí)

Výpůjční pravidla (kdo, co, kdy, jak dlouho ...)

Spolupracující subjekty

Propojení s dalšími systémy a kooperativními projekty

Stávající technologické zázemí knihovny

Stav migračních dat

Dostupnost IT podpory

Personální zdroje

Skladba rozpočtu

Požadavky na nové funkce a budoucí rozvoj

Procesy a pracovní postupy

Analýza procesů knihovny

Hodnocení procesů

- Optimální
- Akceptovatelné
- (Již) nevyhovující

- **Automatizovaný knihovní systém ovlivňuje knihovní procesy a postupy**

• Požadované změny

Příležitost ke změně

Nové služby a trendy

Nové technologie

Nové kooperativní projekty

Jiná očekávání uživatelů

Ale my jsme to přece vždycky dělali takhle ....

Finanční zdroje

Dotační program VISK 3

Nutné podmínky:

- Knihovní standardy
- Zapojení do kooperativních projektů
- Zohlednění uživatelů se specifickými potřebami
- 5letá udržitelnost

Praktické kroky při výběru softwaru

Získávání informací

Rešerše

Žádost o informace u dodavatelů a organizací poskytujících podporu

Reference dalších knihoven

Vyzkoušení softwaru (demo verze)

Žádost o nabídku

Informace o knihovně

- poslání
- pobočky
- cílová skupina
- stávající infrastruktura
- současný knihovní systém
- kapacita systému...

Specifikace požadavků na systém

- Požadované moduly a funkce systému
- Granularita oprávnění
- Možnosti podpory
- Možné typy implementace
- Školení
- Dokumentace

Evaluace nabídek

- Splnění definovaných požadavků
- Využití stávající infrastruktury
- Možnosti dodavatele - implementace hardwaru a softwaru, technická podpora, časový plán
- Možnosti rozšíření
  - kapacita
  - technologické inovace
- Celkové náklady, včetně
  - finanční udržitelnosti min na dalších 5 let
  - skrytých nákladů
- Zkušenosti dodavatele s implementací ve srovnatelné knihovně
- Počet funkčních implementací
- Finanční stabilita a "historie" dodavatele

Technologický plán

- Stávající infrastruktura (hardware i software)
- Server a jeho komponenty
- Pracovní stanice personálu
- Pracovní stanice pro uživatele
- Síťový hardware a software
- Periferní zařízení (tiskárny, čtečky kódů a čipů, bezpečnostní brány a RFID, samobslužná řešení ...)
- Čtečky, tablety aj.

- Podle zvoleného softwaru (specifikace minimálních požadavků na hardware)
  - Podle typu implementace
-

Příprava a migrace dat

Příprava

- Revize fondu, hromadné změny, čištění dat
- Testovací exporty a importy

Migrace dat

- Export dat ze stávajícího systému
- (Čištění dat)
- (Konverze)
- Import do nového softwaru
- Testování (čištění)

Bibliografické údaje

Údaje o exemplářích

Údaje o čtenářích

Údaje o výpůjčkách

Údaje o rezervacích

Údaje o platbách

Údaje o akvizici

Strategie implementace

Jednorázový přechod - “Velký třesk”

Postupná implementace

Nenásilný přechod

Různé kombinace uvedeného

Nejen převod dat

- Základní nastavení systému
- Testování procesů
- Nové pracovní postupy
- Školení personálu
- Plán zahájení provozu
- Informační kampaň pro uživatele
- Uzavření stávajícího systému

Provoz

Každodenní provoz

Zabezpečení

Zálohování a obnova dat

Plán údržby

Plán aktualizací

Financování

Rozvoj a plánování

Děkuji za pozornost

Mgr. Eva Cerniňáková

cernin@jabok.cz
